

Evaluatieverslag invoeren archeologische vondstmeldingen gemeente Rhenen

Archeologische en bouwhistorische verslagen Milieudienst Zuidoost-Utrecht 4

Definitieve versie 2 mei 2011

E.A.N. van Hagen & P.C. de Boer

*Dit project is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Rhenen
en werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Utrecht*

provincie Utrecht

Afbeelding voorzijde:

Links: Sfeerbeeld archeologisch depot op de zolder van museum Het Rondeel; rechts: ladenkast met daarin de collectie Mom.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Rhenen en de provincie Utrecht heeft de Milieudienst Zuidoost-Utrecht een inventarisatie gemaakt van achterstallige archeologische vondstmeldingen in de gemeente Rhenen. Op basis van deze inventarisatie en de nadere bestudering van de beschikbare vondstdocumentatie kon een groot deel van de vondstmeldingen worden geclusterd. Deze clusters zijn ingevoerd in de landelijke archeologische database Archis en zijn tenslotte opgewerkt tot waarnemingen.

Een belangrijk deel van de vondsten is afkomstig uit de collectie van wijlen de heer Joop Mom en uit de collectie van de heer Edwin van Hagen. Het onderzoek bood ook de kans om de inventarisboeken van de Oudheidkamer te bestuderen en hierbij werden enkele opmerkelijke vondsten gedaan. Zo werd bijvoorbeeld een prehistorische urn herenigd met een ontbrekend fragment dat op die plaats bleek te zijn aangevuld met gips.

Met de uitvoering van dit project kon een grote inhaalslag worden gemaakt in de ontsluiting van het beschikbare vondstmateriaal. Ook kon het vondstverspreidingsbeeld in de gemeente sterk worden aangevuld. De verkregen resultaten zijn bovendien per direct beschikbaar gekomen voor de archeologische beroepsgroep en kunnen daarmee worden ingezet voor archeologisch (voor-)onderzoek en tevens als basis dienen voor archeologische beleidsvorming.

Inleiding

In opdracht van de gemeente Rhenen en met een financiële bijdrage van de provincie Utrecht heeft de Milieudienst Zuidoost-Utrecht (MDZOU) in de periode 1 maart tot en met 9 juli 2010 een inventarisatie gemaakt van achterstallige archeologische vondstmeldingen in de gemeente Rhenen.

Zowel de gemeente als de provincie voelde de behoefte om een inhaalslag te maken bij het vastleggen van deze kennis. Dit om op basis hiervan de vergaarde kennis voor beleidsvorming te kunnen aanwenden. Het doel van het project was tevens het landelijk ontsluiten van deze gegevens ten behoeve van archeologisch (voor-)onderzoek door middel van Archis.

De uitvoering van het project was in handen van dhr. E.A.N. van Hagen (Vriens ArcheoFlex). De praktische afstemming en inhoudelijke begeleiding werden verzorgd door dhr. P.C. de Boer (regio-archeoloog MDZOU), onder eindverantwoordelijkheid van dhr. V.W. de Graaf (teamleider Bodem & Water MDZOU). Het gemeentelijk museum Het Rondeel (contactpersoon dhr. B. Huiskes) stelde het vondstmateriaal en de vondstadministratie ter beschikking en er mocht tevens gebruik worden gemaakt van de faciliteiten.

De totstandkoming van de onderzochte collecties

De Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen en Omstreken werd in 1907 opgericht door een aantal notabelen met grote belangstelling voor de rijke geschiedenis van Rhenen. Na actieve en minder actieve perioden werd de vereniging door enkele enthousiaste leden in 1980 nieuw leven ingeblazen. De vereniging heeft sinds 1995 een archeologische werkgroep (Werkgroep Archeologie Rhenen; WAR). In de loop der tijd heeft men door middel van schenkingen, veldverkenningen en opgravingen vele vondsten verzameld.

Het leeuwendeel van de onderzochte vondsten is afkomstig uit de collectie van de amateurarcheoloog wijlen de heer J.Th.M. (Joop) Mom. De collectie Mom omvat een veelheid aan archeologische vondsten uit de gemeente Rhenen die zijn aangetroffen bij veldverkenningen en met behulp van metaaldetectie. De collectie is door de erfgenamen aan het museum geschonken en maakt nu onderdeel uit van de museumcollectie.

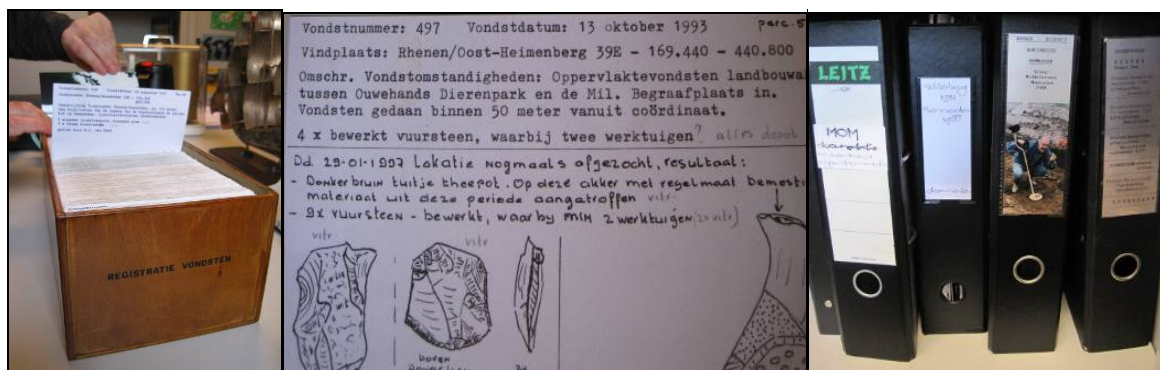
Tevens werd een belangrijk deel van de collectie van amateurarcheoloog E.A.N. van Hagen (de uitvoerder van de inventarisatie en eerste auteur) bij het onderzoek betrokken. Ook dhr. Van Hagen heeft in de loop van circa 30 jaar vele graafwerkzaamheden nagelopen op de aanwezigheid van archeologische vondsten en bovendien vele veldverkenningen uitgevoerd. Het vondstmateriaal wordt bij hem thuis bewaard en hiervan was voorafgaand aan het onderzoek al een groot gedeelte in Archis ontsloten.

Situatie voorafgaand aan de inventarisatie

Voorafgaand aan de inventarisatie was een gedeelte van de collectie van de Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen en Omstreken in het beheer van de WAR en een ander deel lag opgeslagen op de zolder van het museum (zie afbeelding voorzijde links).

De vondsten van de collectie Mom maken nu onderdeel uit van de museumcollectie en worden thans in een ladenkast (zie afbeelding voorzijde) in het kantoor van het museum bewaard. De vondstomstandigheden zijn door de heer Mom bovendien uitvoerig gedocumenteerd (zie afbeelding 1). Deze documentatie bestaat uit mappen met foto's en een kaartenbak met beschrijvingen. Op deze kaarten heeft elke vondstmelding een uniek nummer gekregen. Dit nummer correspondeert met een nummer op een overzichtskaart van de gemeente. Tevens zijn de vondstdatum, vindplaats, vondst coördinaten, een omschrijving van de vondstomstandigheden en een beschrijving van de vondst(en) weergegeven. Veel van de vondsten zijn ook nog gedocumenteerd door middel van tekeningen en foto's. Deze vondstadministratie wordt in dezelfde ruimte in een kast bewaard.

De vondsten en vondstadministratie van de collectie Van Hagen worden bij de vinder thuis bewaard.

Afbeelding 1: De vondstadministratie van dhr. Mom (vondstkaartjes, mappen en overzichtskaart met vondstlocaties).

Uitvoering

Uitvoeringsopzet

Het onderzoek bestond hieruit dat op basis van een inventarisatie (aangevuld met bureauonderzoek) de vondstmeldingen naar vindplaatsen dienden te worden geclusterd. Deze clusters zouden middels een vondstmelding worden ingevoerd in de landelijke archeologische database Archis van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Deze vondstmeldingen zouden tenslotte door de RCE in Archis worden opgewerkt naar de status van waarnemingen.

Uitvoeringsmethode

Op voorhand was uitgegaan van het onderzoeken van circa 1000 achterstallige vondstmeldingen. In de opstartfase is dan ook eerst een inventarisatie gemaakt om de daadwerkelijke hoeveelheid vondstmeldingen te bepalen. Op basis hiervan kon de strategie tijdens het onderzoek eventueel worden bijgesteld.

Allereerst is gestart met het opzoeken van archeologische gegevens uit de oude inventarisboeken van de Oudheidkamer. Hierbij werden alle ingeboekte archeologisch relevante zaken geselecteerd en is een overzicht samengesteld ten behoeve van verder speurwerk in de literatuur en archieven (zie bijlage A). Hiervan werd nagegaan in hoeverre de opgetekende gegevens nog gekoppeld zijn aan de betreffende objecten. Van de in de inventarisboeken omschreven vindplaatsen die een specifiekere lokalisering behoeften zijn tevens lijsten gemaakt van alle archeologisch relevante inventarisnummers in volgorde van hun eerste vermelding, eventueel gevolgd door een bekend huidig nummer (zie bijlage B). Ook is in de fotocollectie van het museum gezocht naar foto's van archeologische objecten uit de museumcollectie waaruit eventueel nog aanvullende informatie zou kunnen worden afgeleid.

Het leeuwendeel van het werk betrof de bewerking en clustering van gegevens uit de eveneens tot de museumcollectie behorende collectie van wijlen de heer J.Th.M. (Joop) Mom. Als eerste werd begonnen met een administratieve controle van de gegevens van dhr. Mom, waarbij werd bekeken welke daarvan reeds in Archis waren opgenomen. De mappen met aanvullende informatie over delen van de collectie werden doorgenomen, waarna bij vondstnummers waar dit op van toepassing was, op de oorspronkelijke vondstkaarten verwijzingen naar deze mappen werden aangebracht. In 2003 was door E.A.N. van Hagen al een lijst gemaakt met veelal nog premature of weinig specifieke determinaties van alle vondstnummers uit de collectie Mom. Uit deze lijst kon echter al wel een beeld worden verkregen over de eventueel vertegenwoordigde archeologische perioden per vindplaats en het relatieve belang van de vondsten. Als gevolg van de keuze voor invoer in Archis, waarbij de eisen aan specificatie van aangetroffen vondsten hoger ligt, is gekozen voor het wederom bekijken en beschrijven van de objecten uit deze collectie. Dit bleek in de loop van het proces een onhaalbare zaak. Daarom is binnen het kader van tijd en maximaal in te zetten uren een keuze gemaakt voor het opnieuw determineren van een selectie van de meest relevante vondstnummers. Deze selectie is gebaseerd op de hiervoor genoemde determinatielijst. Bij de keuze voor de uiteindelijk ingevoerde vondstnummers uit de collectie Mom heeft in eerste instantie het streven naar volledige invoer (conform de specificaties van Archis) de boventoon gevoerd. Nadat werd geconstateerd dat ook dit onhaalbaar was heeft op basis van *expert judgement* (E.A.N. van Hagen) opnieuw een selectie plaatsgevonden van vondstmeldingen die nog een wenselijke aanvulling vormden op het reeds bestaande kaartbeeld. Bij het invoeren van de gegevens in Archis is ook binnen deze vondstnummers door E.A.N. van Hagen nog een selectie gemaakt van de meest archeologisch relevante vondsten.

Ook werd een belangrijk deel van de collectie van E.A.N. van Hagen bij het onderzoek betrokken. De tot op heden nog niet in Archis aangemelde vondsten zijn op dezelfde wijze bewerkt als bij de collectie Mom en de reeds gedane vondstmeldingen zijn nagelopen op lacunes.

Resultaten

Op basis van de vondstinventarisatie en de nadere bestudering van de beschikbare vondstdocumentatie is een groot deel van de vondstmeldingen geclusterd. In totaal zijn 189 van deze clusters als vondstmelding ingevoerd in de landelijke archeologische database Archis. Deze zijn tenslotte opgewerkt tot waarnemingen (diverse nummers tussen de waarnemingsnummers 417296 en 417840).

De museumcollectie

Bij de inventarisatie van de oude inventarisboeken van de voormalige oudheidkamer bleek dat sommige vondsten na de periode (1907-1937) meerdere malen nieuwe nummers toebedeeld hebben gekregen. Ondanks een eerdere redelijk geslaagde poging door de vroegere conservatrice mevrouw T. Heijenga tot koppeling van nieuwe nummers met originele oude nummers bleek dat niet van alle archeologische objecten met een nieuw nummer viel te achterhalen welk oud nummer deze hebben gehad (als ze deze ooit al hebben gehad). Uit de oude inventarisboeken van de Oudheidkamer konden in totaal 287 vondstmeldingen met enigszins herleidbare vindplaatsen worden geregistreerd. Van 115 van de vondstmeldingen met nieuwe nummers bleek een koppeling met de originele vondstgegevens voorhanden, waarvan 82 een ouder nummer hebben gehad. Van 25 registraties van inmiddels niet meer tot de collectie behorende munten, en daardoor zonder nieuw nummer, zijn eveneens oude nummers met gegevens over de vindplaats beschikbaar. Van de 287 onderscheiden waarnemingen zijn er 254 oorspronkelijk ingeboekt onder een oud nummer en 33 direct bij het inboeken van een nieuw nummer voorzien. Van de 254 met een oud nummer is van 147 geen nieuw nummer bekend. Vermoedelijk is een groot deel van de onder deze 147 vondstmeldingen beschreven objecten terug te vinden in het bestand van 427 nieuwe nummers van archeologische objecten zonder herkomstgegevens. Deze werden vooral vanaf 1976 toegekend bij een nieuwe inventarisatie van de collectie. Een enkel ouder nummer kan zodoende opgesplitst zijn in meerdere nieuwe nummers al naar gelang het oude nummer meerdere objecten omvatte. Ook onder de thans nog niet geïnventariseerde objecten in het museumdepot kunnen zich exemplaren bevinden die tot de groep van 147 behoren, of die bijvoorbeeld een zoekgeraakt deel vormen van een vondstmelding met een nieuw nummer.

Zonder dat met het achterhalen van deze koppelingen serieus begonnen was, werd alvast één geval aangetoond en één geval opgelost. Een ongenummerde, met gips aangevulde en vervolgens bijna geheel overgeschilderde(!), urn werd weer herenigd met een onder een nieuw nummer in een museumvitrine aanwezig fragment van diezelfde urn die op dat gedeelte met gips was opgevuld (zie afbeelding 2). De koppeling van deze urn met een van de 147 beschreven vondstmeldingen moet echter nog worden uitgezocht. Hierbij kan vooral de versiering van de urn een bruikbaar aanknopingspunt vormen.

Afbeelding 2: de aangevulde en overgeschilderde urn met het missende fragment (foto: MDZOU).

Tevens werd een nog niet geïnventariseerde Romeinse maalsteen herkend als het zoekgeraakte, als zodanig omschreven object bij een amfoorfragment dat wel van een aan de oorspronkelijke informatie gekoppeld nieuw nummer was voorzien.

Van 95 in de inventarisboeken omschreven vindplaatsen die een specifiekere lokalisering behoeften, is een overzicht samengesteld ten behoeve van verder speurwerk in literatuur en archieven (zie

bijlage A). Tevens is een lijst gemaakt van alle archeologisch relevante inventarisnummers in volgorde van hun eerste vermelding, eventueel gevolgd door een bekend huidig nummer (zie bijlage B).

Van 65 merendeels in Rhenen gevonden archeologische objecten uit de museumcollectie zijn in het kader van een veldwerkkamp door de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN) in 1971 onder leiding van R.H.J. Klok een inventariserende beschrijving met bijbehorende schaaltekeningen gemaakt. Met hulp van Archis-medewerkers werd deze documentatie bij de RCE achterhaald en in het bestand van door Archis nog in te voeren documentatie in Livelink te worden gezet. Tevens zijn deze beschikbaar gesteld voor het vervaardigen van kopieën voor de museumdocumentatie. Op basis hiervan kan men de vondsten determineren en de vondstlocaties nader specificeren.

In de fotocollectie van het museum werd gezocht naar foto's van archeologische objecten uit de museumcollectie. Daarbij werden meerdere foto's van objecten met oude nummers aangetroffen, die waarschijnlijk nog voor 1950 zijn vervaardigd. Binnen het tijdsbestek van dit onderzoek kon deze informatie echter niet meer verder worden uitgezocht.

De collectie Mom

Een belangrijk deel van de inventarisatie betrof de bewerking van de gegevens van de collectie Mom, die eveneens tot de museumcollectie behoort. Het leeuwendeel van het vondstmateriaal bestaat uit metaal en bewerkt vuursteen (zie afbeelding 3). Als eerste werd begonnen met een administratieve controle van deze gegevens, waarbij werd bekeken welke daarvan reeds in Archis waren opgenomen. Bij de 40 vondstnummers waarvoor dit gold, werd dit alsnog op de oorspronkelijke vondstkaarten aangegeven. De mappen met aanvullende informatie over delen van de collectie werden doorgenomen, waarna bij vondstnummers waar dit van toepassing was, op de oorspronkelijke vondstkaarten verwijzingen naar deze mappen werden aangebracht.

Afbeelding 3: enkele illustratieve vondsten uit de collectie Mom. Linkerzijde: vermoedelijk Romeins(?) beeldje, gemaakt uit een koperlegering; rechterzijde: jongpaleolithisch vuurstenen werktuig, waarschijnlijk een vuurslag.

Het hoogst toegekende vondstnummer van de collectie Mom is 673. Met circa 15 dubbel toegekende nummers komt het totaal aantal vondstnummers rond de 690 uit. Hiervan zijn 53 nummers buiten de gemeente Rhenen gevonden. In Archis zijn reeds 40 nummers ingevoerd en 63 nummers betreffen bodemvondsten die op basis van hun geringe ouderdom nauwelijks archeologische waarde hebben. Wat dus overbleef voor verdere verwerking waren circa 535 vondstnummers, waarin na clustering van nummers die binnen een afstand van 50 m van elkaar zijn gevonden een aantal van minimaal 270 in te voeren vindplaatsen overbleef. Daarvan zijn dan 140 een clustering. Wanneer de vondstomstandigheden van de onder dezelfde cluster ondergebrachte vondstnummers teveel van elkaar afweken, werd gekozen voor de invoer van aparte waarnemingen.

In 2003 was door de eerste auteur al een lijst gemaakt met veelal nog voorlopige of weinig specifieke determinaties van alle vondstnummers uit de collectie Mom. Uit deze lijst kon echter al wel een beeld verkregen worden over de eventueel vertegenwoordigde perioden per vindplaats en het relatieve belang van de vondsten. Deze gegevens hadden bij nader inzien het uitgangspunt kunnen zijn voor

het vullen van een database met voor het onderhavige project toereikende informatie. Als gevolg van de keuze voor invoer in Archis, waarbij de eisen aan de specificatie van aangetroffen vondsten hoger ligt, is daarentegen gekozen voor het wederom bekijken en beschrijven van de vele objecten uit deze collectie, hetgeen in de loop van het proces een onhaalbare zaak bleek binnen de gegeven kaders. Van de relevante vondstnummers onder de eerste 350 van de 673 en van circa 50 tot een cluster behorende vondstnummers hoger dan 350 werden de vondsten wederom gedetermineerd. Bij de invoer in Archis is ook binnen de vondstnummers nog een selectie gemaakt van archeologisch relevante vondsten. Bij de keuze voor de uiteindelijk 100 ingevoerde vondstnummers uit de collectie Mom heeft in eerste instantie het streven naar volledige invoer dus de boventoon gevoerd en na constatering van de onhaalbaarheid hiervan een selectie van vondstnummers die nog een wenselijke aanvulling vormden op het reeds bestaande kaartbeeld. Ten aanzien van de verdere beschrijving en invoer van de overige vondstnummers uit deze collectie is sterk de behoefte gevoeld om voor de determinatie van de grote hoeveelheid vuurstenen en metalen objecten ook ervaren materiaalspecialisten in te schakelen, zodat het onderste uit de kan gehaald kan worden bij het dateren en het duiden van de betekenis van de vondsten (hiervan kon nu echter geen sprake zijn).

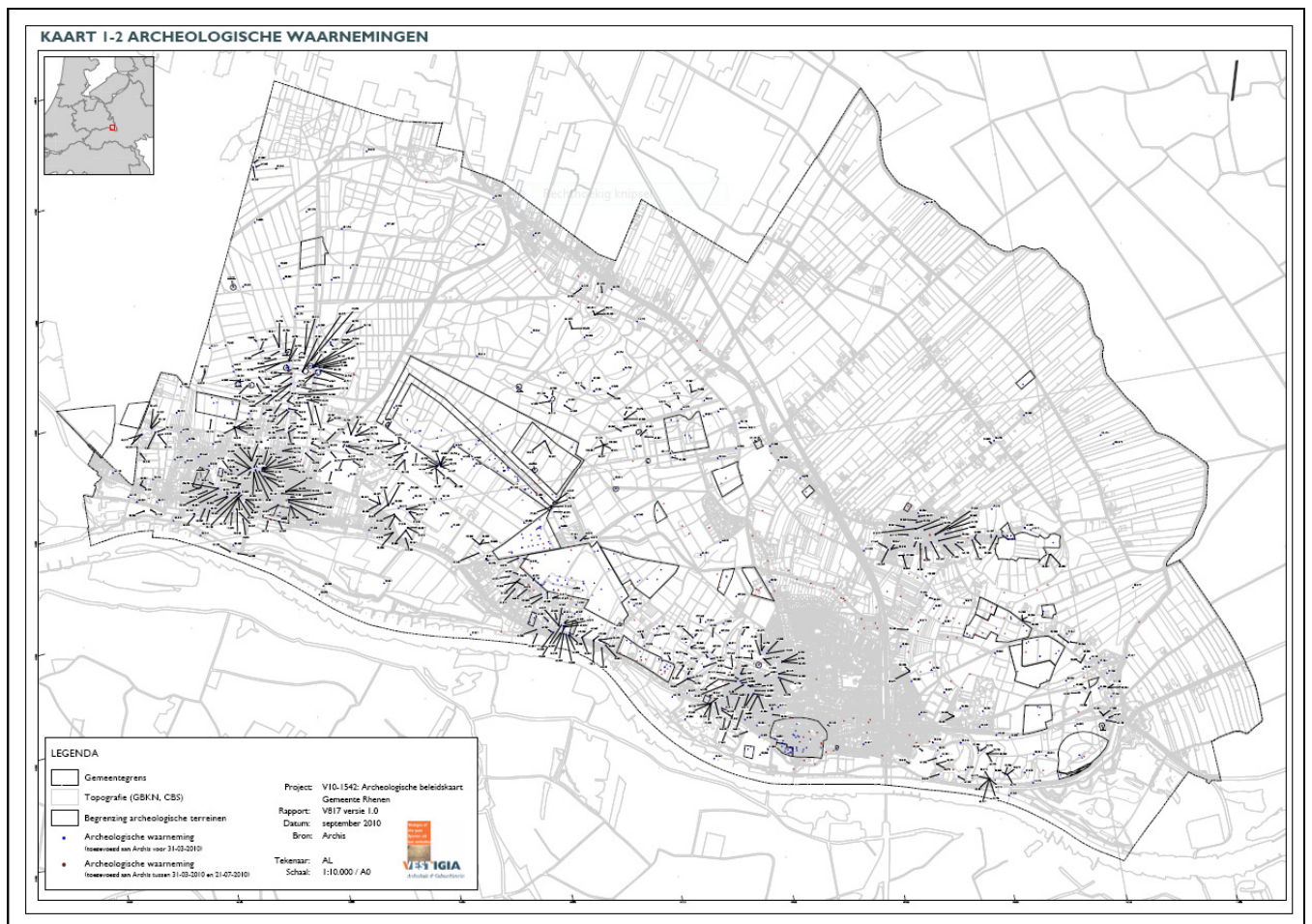
De collectie Van Hagen

In de afgelopen circa 30 jaar heeft de eerste auteur als vrijwilliger tijdens veldverkenningen en het nalopen van vele ontsluitingen in de gemeente vondstmateriaal verzameld en geadmistreerd. Een gedeelte hiervan was al in Archis opgenomen. Bij de invoer van de nog niet aangemelde vondsten in Archis werden eerst de vondstmeldingen per deelgebied bijeen gezet en werd na beoordeling van het in Archis getoonde kaartbeeld voorrang gegeven aan relevante waarnemingen binnen de nog relatief lege deelgebieden. Voorafgaand aan de invoer werd gekeken of meerdere bezoeken aan dezelfde vindplaats tot één vondstmelding konden worden samengevoegd. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de invoer van circa 80 vondstmeldingen, die enkele deelgebieden binnen de gemeente Rhenen archeologisch nadrukkelijker op de kaart hebben gezet. Dit is ten eerste het gebied tussen de Bovenweg/Oude Veensegrindweg en de Cuneraweg vanaf Achterberg tot aan Veenendaal, waar een aantal nederzettingssporen uit de IJzertijd en Romeinse tijd konden worden vastgelegd. Ten tweede de noordelijke rand van de bebouwde kom van Rhenen, waar een reeds bekend urnenveld op de Lijstereng en meerdere vondsten van laatprehistorisch aardewerk langs de Bergweg in beeld werden gebracht. Als derde deelgebied is de driehoek tussen Herenstraat/Grebbeweg, de Cuneralaan en de westelijke rand van de Grebbeberg aan te merken. In dit gebied zijn op meerdere locaties sporen van laatprehistorische en vroeghistorische activiteiten aangetroffen, die vaak nog deels intact onder de huidige bebouwing aanwezig zijn. Enkele waarnemingen van duidelijk 13e eeuwse activiteiten direct ten oosten van de stadsmuur mogen in dit kader ook niet onopgemerkt blijven.

Verder zijn nog enkele voor het predicaat grafheuvel in aanmerking komende heuvels als waarneming ingevoerd en wordt er hier nadrukkelijk gewezen op de invoer van het in 1996 door de toenmalig Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB, nu RCE) door middel van proefsleuven gelokaliseerde vroegmiddeleeuwse grafveld van Achterberg. Dit belangrijk archeologisch fenomeen is bij de nieuwbouw van Achterberg West I uitgespaard, maar was tot op heden nog in geen enkel archeologisch kaartbeeld opgenomen. Eenzelfde waarschuwing geldt ook voor de percelen ten zuiden van de locatie van het vroegmiddeleeuwse grafveld van Elst, waarvan men, op basis van de niet binnen de opgraving waargenomen zuidelijke begrenzing, mag aannemen dat ook daar alertheid geboden is bij versturende activiteiten in de directe omgeving.

Conclusies en aanbevelingen

Ondanks dat reeds vanaf het begin rekening is gehouden met het verwerken van circa 1000 vondstmeldingen hebben de betrokkenen zich vergist in de hoeveelheid werk die het kost om deze overweldigende hoeveelheid data te verwerken en te ontsluiten. Hierdoor dienden binnen de randvoorwaarden van het project keuzes gemaakt te worden. Toch kan worden geconcludeerd dat met het inventariseren, clusteren en invoeren van de achterstallige vondstmeldingen in Archis een belangrijke inhaalslag is gemaakt. Deze resultaten, in de vorm van 189 waarnemingen in Archis, geven een belangrijke bijdrage aan de archeologische monumentenzorg in de provincie Utrecht. De waarnemingen kunnen met name worden gebruikt voor archeologisch (voor-)onderzoek in de regio. Tevens leveren zij een belangrijke meerwaarde aan het opstellen en uitvoeren van het archeologisch beleid in de gemeente Rhenen. De waarnemingen hebben het verspreidingsbeeld aangevuld en daarmee de onderbouwing van de archeologische beleidskaart van de gemeente Rhenen een nog steviger fundament gegeven (zie afbeelding 4).¹

Afbeelding 4: het totaal aan waarnemingen in de gemeente Rhenen (uit: Brugman, Van Heeringen, Lutz, Schrijvers & Visser 2010).

Uit de inventarisatie blijkt dat de aan de oudere museumcollectie te ontleen waarnemingen niet in alle gevallen betrouwbare gegevens opleveren, hetzij door vage herkomstbeschrijvingen, hetzij door de onjuiste koppeling van de beschrijvingen met de objecten in het verleden. Daarnaast vergt het achterhalen van de exacte vindplaats bij aantoonbaar juiste koppelingen extra tijd. Vanwege het verdere traject van de opdracht, de beschikbare tijd en de lagere prioriteit als gevolg van de

¹ Brugman, B.A., R.M. van Heeringen, A. Lutz, R. Schrijvers & C.A. Visser, 2010: *Archeologische Beleidskaart gemeente Rhenen. Toelichting op de totstandkoming en koppeling met de ruimtelijke ordening (planregels)*, (Vestigia-rapport V817), Amersfoort.

genoemde onzekerheden is noodgedwongen afgezien van de invoer van deze gegevens. Met een kritische vergelijking van beschrijvingen en objecten moet het in de toekomst mogelijk zijn om tenminste een deel daarvan weer te koppelen (illustratief hiervoor zijn de reeds besproken maalsteen en urn). Blijkens het onderzoek hoeven de objecten, die thans onder de groep van 427 exemplaren zonder herkomstgegevens vallen, niet als archeologisch waardeloos te worden beschouwd. Waar mogelijk verdient het de aanbeveling om alsnog een poging te wagen om deze koppeling tot stand te brengen. Wellicht dat de fotocollectie van archeologische objecten van het museum een rol kan spelen in het herleiden van verloren gewaande informatie over objecten en waarnemingen.

Ten aanzien van de door de AWN in 1971 beschreven en getekende archeologische objecten uit de museumcollectie wordt geadviseerd om de vindplaatsen nader te specificeren en de vondsten zelf te determineren. Deze gegevens dienen te worden teruggekoppeld aan het Archismeldpunt van de RCE zodat dit de gegevens in Archis ter hand kan nemen.

Ten aanzien van de nog niet uitgezochte en ingevoerde vondstmeldingen geldt de aanbeveling voor vervolgonderzoek. Edwin van Hagen heeft zich bereid verklaard om dit op termijn alsnog op vrijwillige basis uit te gaan voeren.

Ten aanzien van de beschrijving en invoer van de vondstnummers uit de collectie Mom wordt ook aanbevolen om bij de determinatie van de grote hoeveelheid vuurstenen en metalen objecten ervaren materiaalspecialisten in te schakelen. Hiermee kan het onderste uit de kan gehaald worden bij het dateren en het duiden van de betekenis van de vondsten. In dit kader kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het leggen van contacten met Universiteiten.

Praktische aanbevelingen voor de aanpak van vergelijkbare projecten

In het kader van het onderzoek konden niet alle vondstmeldingen uitputtend worden uitgezocht en ingevoerd. Dit is gelegen in het feit dat op basis van een schatting van de hoeveelheid vondstmeldingen is gewerkt. Pas in de opstartfase is een inventarisatie gemaakt van de daadwerkelijke hoeveelheid vondstmeldingen en vondsten. Ook is pas gaandeweg het project bepaald hoe deze informatie zou worden vastgelegd. Bij volgende vergelijkbare projecten verdient het dan ook aanbeveling om tijdens de inventarisatiefase nog kritischer te kijken naar de minimale randvoorwaarden voor de invoer van de gegevens en daar vervolgens het werk op aan te passen.

Dankwoord

De auteurs zijn de medewerkers van het gemeentelijk museum Het Rondeel dank verschuldigd voor de prettige samenwerking en het ter beschikking stellen van hun collectie en faciliteiten. Tevens bedanken wij de Archis-medewerkers van de RCE voor de prettige samenwerking bij het opzoeken van gegevens. Door hun snelle opwaardering van de ingevoerde vondstmeldingen konden deze binnen korte tijd als waarneming in Archis beschikbaar komen voor het archeologische werkveld.

Bijlagen:

Bijlage A: lijst met omschrijvingen van nader te bepalen vindplaatsen.
Bijlage B: nummers in inventarisboeken van archeologie uit Rhenen.

Bijlage A: lijst met omschrijvingen van nader te bepalen vindplaatsen

I-33 / I-34 (in d.d. 20-1-1908): omstreeks 1891 gevonden in het bosch boven op den berg nabij de schaapskooi. Het bosch is eigendom van Ds. Visch wiens vertegenwoordiger hier is de Heer G.R. Schut.

I-65 (in d.d. 25-8-1908): bij het uitgraven van grond in de uiterwaard boven de stad bij de steenoven. Geschenk van den Heer G. de Ridder.

I-74 / I-75 (in d.d. 23-10-1908): in den tuin bij het maken van een nieuw gebouw naast de tapijtfabriek van den Heer L. v. Wijngaarden.

I-153 (in d.d. 4-2-1909): in de Booskampen te Achterberg Gemeente Renen door Jan van Laar. Het bouwland behoort aan de familie Leccius de Ridder wonende aan de Grebbe.

I-191 (in d.d. 21-6-1909): in den tuin van de sigarenfabriek der Heeren gebroeders van Voorthuizen. Geschenk van den Heer D. v. Voorthuizen.

I-195 (in d.d. 25-6-1909): in den grond bij het vergrooten der stallen v/d Heer G.R. Schut. Het terrein behoorde vroeger tot het Klooster en ligt dicht bij de Kerk.

I-200 (in d.d. 12-8-1909): op 2 voet diep bij het graven van sloten in de Stadsmeent te Achterberg, aangekocht van Verwoert.

I-201 (in d.d. 14-8-1909): op 1 Meter diepte bij het graven van het kanaal in de Meent te Achterberg.

I-202 (in d.d. 24-9-1909): op den Domino – berg te Rhenen door Hees, bij het aardappel rooien.

I-206 (in d.d. 11-10-1909): in den tuin van Mevr. Wed. A. van Voorthuijzen aan de Markt.

I-217 (in d.d. 2-5-1910): bij het ploegen in de meent te Rhenen.

I-220 (in d.d. 10-8-1910): in de Meent bij het ploegen (Gemeente Rhenen). Geschenk van den Heer A. van Drunick, Bestuurslid der Oudheidkamer.

I-222 (in d.d. 15-8-1910): bij het graven voor pijpen van de waterleiding nabij de meubelfabriek. Geschenk van E. van Waveren.

I-226 (in d.d. 18-8-1910): bij het verrichten van graafwerk voor het in cultuur brengen van boschgrond op de Plantage Willem III, Gemeente Rhenen. Geschenk van den Wel Edl. Geb. Heer Tutertien te Wageningen.

I-230 (in d.d. 4-10-1910): in den tuin van den Heer Looijzen.

I-235b (in d.d. 27-2-1911): Van Mevr. Wed. Leccius de Ridder [...] gevonden bij de Meent. [Zie **III-A10**]

I-244 (in aug. 1911): Aangekocht verkoopng Mevr. Wed. Boodt. [Zie **III-A12**]

I-247 (in d.d. 4-10-1911): opgegraven te Venendaal. Geschenk van den Wel Ed. geb. Heer P. van Rijn te Wageningen.

I-248 (in d.d. 6-10-1911): op het terrein van den Heer Loosen aan de Heerenstraat.

I-252 (in d.d. 26-10-1911): bij het rooien van hakhout nabij de Meent aan de Meentsteeg door Joost van den Brink.

I-271 (in dec. 1911): op den grond van een steenoven in de Gemeente Rhenen (de steenoven van den Heer Costerus te Elst naar men vermoedt).

- I-279** (in d.d. 20-2-1912): bij het graven voor fundering van een schuur naast de Oude Kapel (Gasthuis kerkje. Geschenk van J. v. Walsem, den eigenaar.
- I-283** (in d.d. 15-3-1912): bij het graven in een kelder in de Weverstraat. Geschenk van den heer C. Hoitink.
- I-284 / I-285** (in d.d. 26-3-1912): bij het rooien van eikenhakhout nabij den Rijksweg op de Plantage Willem III (Cultuur-Maatschappij "Remmerden") te Elst gemeente Rhenen. Geschenk v/d Heer Tutertien, directeur der genoemde Mij. te Wageningen.
- I-286** (in d.d. 26-3-1912): bij het in cultuur brengen van woeste gronden nabij de Schaapskooi, eigendom van den Heer Pijnappel te Amsterdam of Hilversum.
- I-293** (in d.d. 20-5-1912): bij eene opgraving aan het Kerkplein Zuid zijde. [...] De opgraving geschiedde voor rekening der Oudheidkamer.
- I-308** (in d.d. 25-10-1912): opgegraven te Elst Gemeente Rhenen. Geschenk Dr. R. Jesse.
- I-311** (in d.d. 16-11-1912): in den grond bij het veranderen van een werkplaats van een smederij. Geschenk van den heer J. v.d. Horst.
- I-338** (in d.d. 20-11-1912): in de meent te Achterberg.
- I-348** (in d.d. 8-2-1913): bij het verrichten van graafwerk op den Domine's berg alhier. Geschenk van den Jongenheer W. v. Iterson alhier.
- I-353** (in d.d. 1-7-1913): in den grond te Elst (Gemeente Renen) door S. v.d. Oosterkamp aldaar.
- I-374** (in d.d. 1-3-1914): op het terrein aan de Schaapskooi. Geschenk v/d Heer L. Houtman.
- I-381** (in d.d. 24-6-1914): in den kelder van het woonhuis van den heer van Drunick.
- I-404** (in d.d. 28-7-1915): bij het afbreken der oude pastorie aan de Bergpoort. Geschenk van M. van Waveren.
- I-416** (in d.d. 24-5-1916): in de bosschen van Prattenburg, Gemeente Rhenen, door den boschwachter.
- I-450** (in d.d. 20-3-1917): in een tumulus in het bosch van Remmerstein aan de Wageningsche laan. Geschenk van den eigenaar van Remmerstein den heer M.C. Philipse.
- I-451** (in d.d. 24-3-1917): in de Meent, Gemeente Renen. Geschenk v/d heer A. v. Drunick.
- I-460** (in d.d. 28-6-1917): in den grond bij het z.g. Engelsche kerkhof, de grond is eigendom van den heer B.A. Beekman.
- I-462** (in d.d. sep. 1917): in een tumulus op de heide van de Kerk te Remmerden, door het bestuur der Oudheidkamer met den heer B. Smits.
- I-470** (in d.d. 1-2-1918): bij het rooien van boomen in de bosschen van Remmerstein. Geschenk v/d Heer Philipsen, eigenaar.
- I-487** (in d.d. 25-4-1919): te Achterberg in of nabij de Meent.
- I-488 / I-489 / I-490 / I-491** (in d.d. 24-5-1919): in de Meent.
- I-492** (in d.d. 13-9-1919): in de Meent bij 't graven van greppels.

I-493 (in d.d. 18-12-1919): gevonden te Elst achter de school in onbebouwd land. Aangekocht van den vinder Larekamp te Elst.

I-509 (in d.d. 10-8-1920): op den Heiweg op Remmerstein. Geschenk v/d vinder den Heer C.J. v. Holst v. Ingen te Wageningen.

I-522 (in d.d. 10-9-1920): in den tuin bij de tapijtfabriek bij 't graven voor de fundamenten van den nieuwen aanbouw. Geschenk van de heeren Van Wijngaarden.

I-528 (in jan. 1921): bij zeer lagen waterstand van den Rijn in het wrak van een schip. Dit schip is volgens de overlevering een der schepen, die door de Engelschen in 1795 vernield zijn bij hun overhaaste vlucht uit Rhenen. Een schriftelijke aanteekening in het Archief bevestigt de overlevering.

I-538 (in d.d. 23-4-1921): in de Stads-meent op 't hoogste gedeelte, de z.g. bult. [...] J. Appeldoorn de aanbrenger.

I-551 (in d.d. 9-11-1922): bij graafwerk voor de waterleiding in den openbaren weg nabij 't huis van den heer R. v. Voorthuizen, Wethouder. Geschenk v/d heer W. de Haas, directeur der waterleiding.

I-556 (in 1923 [voor juni]): bij het grint horren, in grond van de Gemeente Renen nabij het afgebrande bosch van den Heer Philipse door een arbeider (H. v. Beijnhem) van de werkverschaffing onder Remmerden nabij de Plantage.

I-557 / I-558 (in 1923 [voor juni]): in den Franschen weg te Elst, op 75 c.M. diepte, in grond eigendom der Gemeente.

I-559 / I-560 (in d.d. 2-6-1923): in de Grebbeberg in 't zand van de kalkzandsteen fabriek van den heer Holthuis.

I-563 (in d.d. 25-6-1923): in 't ronddeel achter 't huis van den heer Hoiting.

I-576 (in d.d. 16-12-1924): te Elst op een stukje afgegraven land aan den Franschen weg. Aangekocht van den vinder C. Haast.

I-577 (in d.d. 16-12-1924): te Elst in een akker grenzende aan den Franschen weg. Aangekocht van Van der Klift.

I-631 (in d.d. 22-7-1927): bij 't maken van een riool naast 't huis van den heer G.R. Schut, in gemeentegrond. Geschenk van den vinder, den stadsarbeider R. v. Appeldoorn.

I-653 (in d.d. 7-6-1928): bij het verbouwen van een kelder in 't huis van den Heer A. van Drunick, drogist in de Heerenstraat.

I-665 (in d.d. 8-2-1929): in een tuin nabij de Doelengracht. Geschenk v/d vinder Bertus Lokhorst.

I-677 (in d.d. 7-3-1930): op de uiterwaard te Remmerden bij 't graven van klei voor de steenfabriek van den Heer Costerus. Opedolven op de scheiding van den zandbodem en de klei laag. Aangekocht voor f 5,- van den vinder Honders, ouder baas op genoemden steenoven.

I-684 (in d.d. 13-6-1930): bij het spitten in den grond. Geschenk v/d Heer M. v.d. Brink, bloemist.

I-690 (in d.d. 20-10-1930): in de zanderij op den Domine's berg alhier.

I-692 (in d.d. 22-10-1930): op 't land in den Schotschen boomgaard. Geschenk v/d vinder den Heer Jaap Post.

I-702 (in d.d. 7-11-1932): bij 't zandgraven aan den Grebbeberg, aan de zijde van de Heimersteinsche laan.

I-713 (in d.d. 6-5-1933): in de keuken, nabij de stookplaats, in den grond [...] Geschenk van A. van Doorn, slager wonende in de Heerestraat alhier.

I-715 (in d.d. 10-5-1933): Aangekocht voor f 1,- van den eigenaar Piet Rijksen te Achterberg in den Dijk, op wiens erf de kan ontgraven werd.

I-737 (in d.d. 19-3-1936): in den grond van Addens Hoeve (de Plantage Willem III). Geschenk van de erfgenamen van den Heer Addens.

I-738 (in d.d. 10-8-1936): +- 2 meter onder den beganen grond ten Westen van 't Koetshuis v/h Hotel de Koning van Denemarken, bij het maken van een nieuwe weegbrug.

III-A8 : in de Meent bij het ploegen in April 1916.

III-A10 : te Achterberg nabij de Meent in Maart 1911 op grond nabij de Meent.

III-A12 : waarschijnlijk in de bosschen van Remmerstein. Aangekocht op de verkooping van de familie Boodt-Sandbrink.

III-A34 : te Elst (Renen) in de nabijheid van de bosschen van den heer v. Rijn te Wageningen.

III-A34a : te Elst (Rhenen) aan de buitenkant van de Rijksstraatweg. In bruikleen van den Heer v/d Berg. Oud Hoofd der School te Rhenen.

III-A44 / III-A45 : bij Rhenen op den Laarberg, waar zich een groot aantal van deze potten bevonden en nog bevinden, 1902. In bruikleen van den Heer C. Leccius de Ridder te Lienden.

IV b-A14 : te Achterberg, aan den Cuneraweg bij 't bouwen van een huis van H.W. van Veldhuisen, woon-winkelhuis met garage (rijwiel herstelplaats) Juli 1928.

IV b-C57 : no. 4, sleuf 5, diepte +- 90

IV b-C58 : sleuf no. 2, diepte 1.20

IV b-C74 : te Remmerden a/den Rijksstraatweg nabij den Stokweg voor 't huis v.d. Heer v.d. Berg [...] in bruikleen gegeven door mevr. De Wed. Huisman, geb. v.d. Berg. Rh. Dec 1935.

IV b-H57 : Hees heuvel Febr. 1938.

IV b-H60 : bij bouwen Vereenigingsgebouw Kerk, iets onder bestaande oppervlakte, grond zit echter vol puin enz., er heeft eerder een huis gestaan (zie papiertje 393).

Aa6 : 1952 in de Meent.

Aa13 : "de Donderberg".

Aa14 : tuin hr. Buree.

Aa16 : Wsch. gevonden te Elst aan de Franse weg.

Aa19 : in bouwput, hoek valleiweg, 4-10-1962

Aa20 : Elst / onder Remmerden bij "Plantage W. III".

Aa29 : in de Meent, 1948

Aa31 : te Achterberg.

Aa38 : Waarschijnlijk gevonden te Achterberg, april 1916.

Aa67 : “de Meent”.

Aa90 : op de Plantage Willem III te Elst, febr. 1912. G. v. A. van Drunick.

Aa105 : op de Domine’s Berg te Rhenen, nov.-dec. 1902 [of 1912]. Eigendom van Baron van Haersolten.

Aa108 : bij het bouwen van het huis van Van der Laan aan de Levendaalseweg [=nr. 16], 19 mei 1939.

Aa109 : op de Donderberg, oppervlaktevondsten bij de grondwerkzaamheden voor de huizenbouw, op 2 december, 29 december 1977. G. v.d. vindere W. Vonk, Esdoornlaan 18 te Rhenen.

Aa110 t/m Aa114 : bij de zandafgraving Vogelensangh te Rhenen. G. v.d. Heer H. Sekeres te Rhenen, 21-7-1979.

Aa120 : in Rhenen bij het aanleggen van de waterleiding. Voor 1940. Afkomstig van de heer G.V.J. de Haas, Here[n]straat, Dir. Waterleiding.

Ac70 : in het Oude Stadhuis te Rhenen, onder de schouw in het diendersvertrek, januari 1976.

Ac74 : op de Donderberg, vlakbij het grafveld. G. v.d. Hr. W. Tollenaar, Paardenveld te Rhenen, 18-7-1979

Na12 : in Achterberg (kasteel De Horst).

Na39 : “Horst”.

Na59 : bij de “Waterbomen”.

Na62 : Verm. afkomstig uit kerk.

Na64 : afk. uit een huis in de Herenstraat ?

Na142 t/m Na152 : in het Oude Stadhuis te Rhenen, onder de schouw in het diendersvertrek, januari 1976.

Na157 : in de Palmerswaard bij de aanleg van de waterzuivering.

Na160: op bouwterrein Cuneraweg 100 < Hoogesteeg te Achterberg, 168:950/442:600, juni 1981. G. v.d. vinder, de heer J. Haak, Dissel 51 te Veenendaal, 15-8-1981.

Na161 : bij het aanleggen van riolering buiten de stadsmuur < Rijnstraat te Rhenen, kaartbl. 39 E 167:200/440:800, aug. 1979.

Na164 : bij graafwerk aan de Schoutenboomgaard te Rhenen. Vermelding in verslag 1956-1957.

Na165 : in de tuin van perceel Veenendaalsestraatweg 99 te Rhenen, 1983.

Nb35 : opgebaggerd uit de Grift.

Nb37 / Nb38 : opgebaggerd bij het dempen van de Stadsgracht.

Nb59 : in het Oude Stadhuis te Rhenen, onder de schouw in het diendersvertrek, januari 1976.

Nb90 / Nb91 : Gevonden met een detector. G. v.d. Hr. Heikamp, Boslaan 60 te Veenendaal, 16-5-1980.

Nb94 : aan de Rijn bij Van Oort op de Opslag te Elst (U.) 162.020/443.900. G. v. Mevr. Ch. Delfin, Driftweg 23b, Elst, 23-2-1982.

Nb98 : bij het opgraven van het Engelse Kerkhof, 29-11-1979.

Nd38 : "Klooster".

Nd152 : in de museumtuin, 1973.

Nd153 : in het Oude Stadhuis te Rhenen, onder de schouw in het diendersvertrek, januari 1976.

Nd170 : in het Oude Stadhuis te Rhenen, aug. 1976.

Nd174 : op de Molenberg. G. v. David van Dijk en Gerard van Veenendaal, april 1977.

Nd175 t/m Nd183 : bij het aanleggen van riolering buiten de stadsmuur < Rijnstraat te Rhenen, kaartbl. 39 E 167:200/440:800, aug. 1979.

Bijlage B: nummers in inventarisboeken van archeologie uit Rhenen

I-7	Ab16
I-31	
I-33 / I-34	
I-61	
I-62 / I-63 / I-64	Nb88 / MUNT /
I-65	Ab20
I-74 / I-75	
I-76	
I-148	
I-153	Aa34
I-174	MUNT
I-180 / I-181	
I-191	MUNT
I-195	
I-199	
I-200	Aa61
I-201	Aa60
I-202	Aa43
I-206	
I-217	
I-220	
I-222	Nb96
I-226	Aa50
I-230	Aa86
I-235	
I-239	MUNT
I-244	Aa56
I-244a	
I-247	Aa24
I-248	
I-252	Aa37
I-254	Ac26
I-271	
I-279	
I-283	Nb87
I-284 / I-285	
I-286	Aa25 / Aa78
I-293	MUNT
I-298	Nd69
I-299	
I-308	
I-311	
I-338	Aa48
I-344	
I-348	Aa107
I-353	
I-357	MUNT
I-358	MUNT
I-361 / I-362	MUNT / MUNT
I-363	MUNT
I-369	
I-371a	
I-373	
I-374	
I-380	MUNT
I-381	
I-383	
I-389	MUNT

I-397	MUNT
I-404	
I-412	MUNT
I-416	
I-419	MUNT
I-450	Aa93
I-451	
I-460	
I-462	Aa97
I-469	
I-470	
I-487	
I-488 / I-489 / I-490 / I-491	Ac25 / Aa8 / Aa10 /
I-492	Aa7
I-493	Nb92
I-499	Nb17
I-505	MUNT
I-509	
I-510 / I-511	
I-522	
I-523	
I-528	Nb41
I-538	
I-540	
I-550	
I-556	
I-557 / I-558	Aa15 / Aa17
I-559 / I-560	/ Ab35
I-563	MUNT
I-570	Aa22
I-575	Aa89
I-576	Aa21
I-577	Aa94
I-589	MUNT
I-590 t/m I-605	MUNT
I-631	
I-653	
I-665	
I-667	MUNT
I-668	MUNT
I-677	Ac10
I-678	
I-682	MUNT
I-684	
I-690	Aa57
I-692	MUNT
I-701	
I-702	
I-705	Ac18 / Ac19
I-706	
I-707 / I-708	Ab27 / Ab28 / Ab29
I-713	Nd75
I-714	
I-715	Na28
I-718	MUNT
I-727	MUNT
I-730	MUNT
I-731	MUNT
I-737	Aa68
I-738 / I-739 / I-740	/ Na21 / Na22 / Na85 / Na99 / Na100

III-A2	Aa51
III-A4	Aa35 (Aa39)
III-A5	Aa64
III-A8	IV b-H53
III-A9	Aa28
III-A10	Aa42
III-A12	Aa56
III-A14	Aa38
III-A22	
III-A25	
III-A34	Aa18
III-A34a	Ab47
III-A43	Ac12
III-A44	Ac8
III-A45	IV b-C99
IV b-A14	
IV b-A18	
IV b-C1	
IV b-C2	
IV b-C3	
IV b-C4	
IV b-C5	
IV b-C6	
IV b-C7	
IV b-C8	
IV b-C10	
IV b-C11	
IV b-C12	
IV b-C13	
IV b-C14	Na51
IV b-C15	
IV b-C16	Na4
IV b-C17	
IV b-C18	
IV b-C19	Na1
IV b-C20	
IV b-C21	
IV b-C22	
IV b-C23	
IV b-C24	Na3
IV b-C25	
IV b-C27	Na20
IV b-C29	
IV b-C30	Na47
IV b-C31	
IV b-C32	Na19
IV b-C33	
IV b-C34	
IV b-C35	
IV b-C36	
IV b-C37	Nd9
IV b-C39	
IV b-C40	
IV b-C41	

IV b-C42	
IV b-C43	
IV b-C44	Na44
IV b-C45	Na30
IV b-C46	
IV b-C47	
IV b-C48	
IV b-C49	
IV b-C51	
IV b-C52	Na2
IV b-C53	
IV b-C54	
IV b-C55	
IV b-C57	
IV b-C58	
IV b-C59	
IV b-C60	
IV b-C61	
IV b-C62	
IV b-C63	
IV b-C64	
IV b-C65	
IV b-C66	
IV b-C67	
IV b-C72	
IV b-C73	Aa96
IV b-C75	Ac2
IV b-C79	
IV b-C82	
IV b-C83	Ab13 / Ab30
IV b-C88	
IV b-C92	
IV b-C93	
IV b-C102	
IV b-C103	
IV b-C104	
IV b-C105	
IV b-C106	
IV b-C108	
IV b-C109	
IV b-C110	Aa88
IV b-C111	Aa88
IV b-C112	Aa95
IV b-C113	
IV b-C114	Ab5
IV b-C115	
IV b-C116	
IV b-C119	
IV b-C123	Ab32
IV b-C124	
IV b-C125	
IV b-H4	
IV b-H6	Aa27
IV b-H7	Aa30
IV b-H9	
IV b-H10	
IV b-H16	
IV b-H18	
IV b-H19	

IV b-H24	
IV b-H28	
IV b-H29	
IV b-H30	
IV b-H32	
IV b-H33	
IV b-H34	
IV b-H35	
IV b-H36	
IV b-H38	
IV b-H39	
IV b-H45	Ab15
IV b-H47	Ab17
IV b-H48	
IV b-H50	Ab25
IV b-H51	
IV b-H52	Aa46
IV b-H54	Aa71
IV b-H56	
IV b-H57	Aa72
IV b-H58	
IV b-H59	Aa65
IV b-H60	Aa55x

Aa6 [1952]
Aa11
Aa12
Aa13
Aa14
Aa19 [1962]
Aa20
Aa23
Aa26
Aa29 [1948]
Aa31
Aa32
Aa40
Aa44
Aa53
Aa54
Aa58
Aa59
Aa62
Aa66
Aa67
Aa69
Aa73
Aa74
Aa76
Aa77
Aa79
Aa80
Aa81
Aa82
Aa83
Aa84
Aa85
Aa87
Aa90
Aa91
Aa92
Aa96a
Aa98
Aa99
Aa100
Aa101
Aa102
Aa103
Aa104
Aa105
Aa108 [1939]
Aa109
Aa110
Aa111

Aa112
Aa113
Aa114
Aa115
Aa116
Aa117
Aa118

Ab6
Ab7
Ab12
Ab14
Ab18
Ab19
Ab21
Ab22
Ab26x
Ab31
Ab33
Ab34
Ab36
Ab37
Ab38
Ab39
Ab40
Ab42
Ab43
Ab44
Ab45
Ab46
Ab48
Ab49
Ab50
Ab51
Ab52
Ab53
Ab55
Ab56
Ab57
Ab58
Ab60
Ab61
Ab63

Ac3
Ac4
Ac11
Ac13
Ac14
Ac15
Ac20
Ac21
Ac23
Ac24
Ac27
Ac28

Ac29
Ac30
Ac31
Ac32
Ac33
Ac34
Ac35
Ac36
Ac37
Ac38
Ac39
Ac40
Ac41
Ac43
Ac44
Ac45
Ac46
Ac47
Ac48
Ac49
Ac50
Ac51
Ac52
Ac53
Ac54
Ac55
Ac56
Ac57
Ac58
Ac59
Ac60
Ac61
Ac62
Ac63
Ac64
Ac65
Ac66
Ac67
Ac68
Ac69
Ac70
Ac71
Ac72
Ac73
Ac74
Ac75
Ac76
Ac77
Ac78
Ac79
Ac80
Ac81
Ac82
Ac83
Ac84
Ac85
Ac86
Ac87

Na5

Na6
Na7
Na8
Na9
Na10
Na11
Na12
Na13
Na14
Na15
Na16
Na18
Na23
Na24
Na25
Na26
Na27
Na29
Na31
Na32
Na33
Na34
Na35
Na36
Na37
Na38
Na39
Na40
Na41
Na42
Na43
Na45
Na46
Na48
Na49
Na50
Na52
Na53
Na54
Na56
Na57
Na58
Na59
Na61
Na62
Na63
Na64
Na74
Na75
Na76
Na77
Na78
Na79
Na80
Na81
Na82
Na83
Na84
Na86
Na87

Na88
Na89
Na90
Na91
Na92
Na93
Na94
Na95
Na96
Na97
Na98
Na101
Na102
Na103
Na104
Na105
Na106
Na107
Na108
Na109
Na110
Na111
Na112
Na113
Na114
Na115
Na116
Na117
Na118
Na119
Na120
Na121
Na122
Na123
Na124
Na125
Na126
Na127
Na128
Na129
Na130
Na131
Na132
Na133
Na134
Na135
Na136
Na137
Na138
Na139
Na140
Na141
Na142 t/m Na152
Na153
Na154
Na155
Na157
Na158
Na160
Na161

Na164
Na165

Nb35
Nb37
Nb38
Nb43
Nb44
Nb59
Nb62
Nb63
Nb66
Nb89
Nb90
Nb91
Nb94
Nb97
Nb98
Nb100
Nb101
Nd1
Nd2
Nd3
Nd4
Nd5
Nd7
Nd8
Nd10
Nd11
Nd12
Nd13
Nd14
Nd15
Nd16
Nd17
Nd19
Nd23
Nd24
Nd25
Nd26
Nd27
Nd28
Nd29
Nd30
Nd31
Nd32
Nd33
Nd34
Nd35
Nd36
Nd37
Nd38
Nd39
Nd40
Nd41
Nd42
Nd44
Nd45
Nd46
Nd47

Nd48
Nd49
Nd50
Nd51
Nd52
Nd53
Nd54
Nd55
Nd56
Nd57
Nd58
Nd59
Nd60
Nd61
Nd62
Nd63
Nd64
Nd65
Nd66
Nd67
Nd68
Nd70
Nd71
Nd72
Nd73
Nd74
Nd76
Nd77
Nd78
Nd79
Nd80
Nd81
Nd82
Nd83
Nd84
Nd85
Nd86
Nd87
Nd88
Nd89
Nd90
Nd91
Nd92
Nd93
Nd94
Nd95
Nd96
Nd97
Nd98
Nd99
Nd100
Nd101
Nd102
Nd103
Nd104
Nd105
Nd106
Nd107
Nd108
Nd109

Nd109A
Nd110
Nd111
Nd112
Nd113
Nd114
Nd115
Nd116
Nd117
Nd118
Nd119
Nd120
Nd121
Nd122
Nd123
Nd124
Nd125
Nd126
Nd127
Nd128
Nd129
Nd130
Nd131
Nd132
Nd132A
Nd133
Nd134
Nd135
Nd136
Nd137
Nd138
Nd139
Nd140
Nd141
Nd142
Nd143
Nd144
Nd145
Nd146
Nd147
Nd148
Nd149
Nd150
Nd151
Nd152
Nd153
Nd154
Nd155
Nd156
Nd157
Nd158
Nd159
Nd160
Nd161
Nd162
Nd163
Nd164
Nd165
Nd166
Nd167

Nd168
Nd169
Nd170
Nd172
Nd173
Nd174
Nd175
Nd176
Nd177
Nd178
Nd179
Nd180
Nd181
Nd182
Nd183